

Komunikat Jury XV edycji konkursu „Historia Bliska”

W XV edycji konkursu „Historii Bliskiej” uczestnicząca w nim młodzież – gimnazjów i szkół średnich – po raz pierwszy mogła wybrać spośród aż czterech równorzędnych tematów: ***Dzieci wojny – żołnierze i ofiary; Szkolna fotografia – wojenne losy kolegów, przyjaciół i nauczycieli; Spotkania w XX wieku. Polacy–Rosjanie: przyjaciele, wrogowie, sąsiedzi? oraz Warszawa zbudowana, zburzona, odbudowywana. Moje miejsca i w tych miejscach ludzie...*** Konkurs ogłoszony został w pierwszych dniach listopada 2010 przez Ośrodek KARTA i Współorganizatorów, czyli: Muzeum II Wojny Światowej, Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Urząd m. st. Warszawy wraz z Warszawskim Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń oraz Fundację im. Batorego.

Nadesłano 281 prac (134 zespołowe i 147 indywidualnych), autorstwa 512 uczniów (z których tradycyjnie zdecydowaną większość – 79% – stanowią dziewczęta) ze 146 szkół (49 z gimnazjów, 97 ze szkół ponadgimnazjalnych), ze 107 miejscowości całej Polski. Najwięcej prac nadesłano z województw mazowieckiego i wielkopolskiego – ich udział sięga 30%.

Uczniom towarzyszyło 176 opiekunów, przeważnie nauczycieli (historii, WOS, języka polskiego) lub rodziców czy rodzeństwa (czasem laureatów poprzednich edycji konkursu). 47 prac konkursowych nadesłano ze szkół uczestniczących w konkursie po raz pierwszy.

Największym zainteresowaniem cieszył się w tym roku temat *Dzieci wojny – żołnierze i ofiary* – podjęło go aż 64% wszystkich uczestników. Dwa kolejne: *Szkolna fotografia...* i *Polacy–Rosjanie...* – podjęte zostały w pracach w tym samym stopniu – po 15%. Temat warszawski znalazł realizację w 6% prac, choć niekoniecznie tylko uczniów z Warszawy.

Punkt wyjścia dla większości prac stanowiła pamięć o wydarzeniach II wojny światowej, choć temat spotkań polsko-rosyjskich i „warszawski” mogły odnosić się także do rzeczywistości przed- i powojennej.

Tegoroczne zadania konkursowe wymagały szczególnie uważnego i skrupulatnego przyjrzenia się mikrohistorii – zbadania, w jaki sposób wojenne i powojenne doświadczenia wpłynęły na losy jednostek, rodzin, szkolnych społeczności czy mieszkańców warszawskiej kamienicy. Zadanie to okazało się wyzwaniem trudnym dla uczestników konkursu.

Podstawowy kłopot sprawił dobór adekwatnego materiału źródłowego. W pracach podejmujących temat wojennego dzieciństwa najczęściej akcentowana była sama problematyka represji, jakim została poddana ludność cywilna pod okupacją sowiecką i niemiecką (deportacje, wysiedlenia, praca przymusowa, egzekucje, rzadziej – młodociana partyzantka). Odtworzenie losów szkolnej społeczności podczas wojny również sprawiło problemy – w pamięci świadków przetrwały fragmentaryczne obrazy, z których trudno budować szerszą panoramę, choć na podkreślenie zasługuje świadomość odmienności specyfiki podziemnego nauczania dzieci np. w Kraju Warty i Generalnym Gubernatorstwie. Niemniej uczniowie satysfakcjonująco radzili sobie z rekonstrukcją wydarzeń „trudnego dzieciństwa” i oceną jego wpływu na dorosłe życie.

Temat dotyczący Warszawy okazał się najtrudniejszy – nieliczne prace nadesłane na konkurs, w większości spoza stolicy, dobitnie ukazują kataklizm, jaki dotknął w XX wieku to miasto i jego społeczność. Odtworzenie losów warszawskiej małej ojczyzny i jej ludzi było wyzwaniem wyjątkowym, przede wszystkim wymagało dużego trudu w dotarciu do niestereotypowego materiału źródłowego.

Na tym tle temat polsko-rosyjski wydawał się pozornie najłatwiejszy, przynajmniej w wymiarze źródłowym – można się było bowiem odwołać do okresu powojennego, mniej odległego i dobrze obecnego w pamięci pokolenia dziadków i rodziców. Ale i tu na uczestników czyhały pułapki; jednym z najczęstszych historycznych uproszczeń było badanie stosunków polsko-rosyjskich rozumianych jako polsko-radzieckie i niemal wyłącznie z perspektywy „doznanych przez nas-Polaków krzywd”. Temat wymagał od uczestników

wysiłku zmierzenia się z pokutującymi w naszym myśleniu uproszczeniami. Jak pokazują wyniki konkursu, zadanie było wykonalne – pojawiły się prace niezwykle ciekawe, odnoszące się do wielu różnych kontaktów „ludzkich” (także rodzinnych) między Polakami i Rosjanami w całym XX wieku.

Prace nagrodzone i wyróżnione przez Jury charakteryzują się niebanalnym spojrzeniem na podjętą problematykę wojennych i powojennych losów; zwraca tu przede wszystkim uwagę dojrzałość formułowanych przez młodzież wniosków.

Podobnie jak w latach poprzednich, częstym błędem popełnianym przez uczestników był brak samodzielnego opracowania zebranego, niekiedy z dużym wysiłkiem, materiału. Badawczy charakter konkursu zakładał nie tylko znalezienie ciekawych źródeł, ale także weryfikację materiałów i ich krytyczną analizę.

Wszystkie nadesłane na konkurs prace zostały wnikliwie przeanalizowane i ocenione przez dwa niezależne szczeble Jury. O ostatecznym przyznaniu nagród zdecydowało Jury Finałowe w składzie: prof. Barbara Engelking-Boni, prof. Cezary Eugeniusz Król, prof. Andrzej Żbikowski i red. Zbigniew Gluza.

Przyznano: 14 nagród I, II i III stopnia (7 zespołowych i 7 indywidualnych); 16 wyróżnień I stopnia (11 zespołowych i 5 indywidualnych), a także 39 wyróżnień II stopnia (20 zespołowych i 19 indywidualnych) – w postaci książek wysyłanych pocztą.

Łącznie nominowano 59 prac 145 autorów. Przyznano również 6 nagród pieniężnych dla opiekunów prac, a także wyróżnienia honorowe (dyplomy i książki) dla opiekunów wszystkich prac nagrodzonych i wyróżnionych.

Jury przyznało następujące nagrody i wyróżnienia:

I nagroda

zespołowa (4000 zł)

Erwin Ciulkiewicz, Oskar Ciulkiewicz z II Liceum Ogólnokształcącego (LO) z Białoruskim Językiem Nauczania im. B. Taraszkiewicza w Bielsku Podlaskim za film *Wizerunek Sowietu z lat 1939–45 w pamięci mieszkańców Orli*, w pasjonujący, ale i niezwykle dojrzały sposób pokazujący sytuację, jaka zapanowała na ziemiach Rzeczypospolitej zajętych przez ZSRR po 17 września 1939 oraz kontrowersyjną kwestię „wyzwolenia” Polski przez żołnierzy Armii Czerwonej; za twórcze i śmiałe podejście do problemu świadomości narodowej na obszarach granicznych i mieszanych pod względem etnicznym (opiekunowie: Włodzimierz Wawulski – nauczyciel, Elżbieta Ciulkiewicz – matka)

II nagrody

zespołowa (3200 zł)

Rafał Liedke, Adrian Pura z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *Wymiana*, poruszającą problem oficjalnie organizowanej wymiany młodzieżowej między szkołą polską i białoruską w ostatniej dekadzie tzw. realnego socjalizmu, napisaną z zacięciem naukowym, ale i młodzieńczym dystansem (Piotr Liedke)

indywidualna (2700 zł)

Łukasz Mierzejewski z Katolickiego LO im. Św. Filipa Neri w Radomiu za napisaną z dużym rozmachem pracę *Przerwane dzieciństwo*, ukazującą szeroką panoramę losów ludzi, których dzieciństwo przerwał wybuch II wojny światowej (Jolanta Skuza)

III nagrody

zespołowe (2500 zł)

Ewa Buczek, Joanna Pochoń, Agnieszka Milcz, Kamila Szymczyk, Katarzyna Rapiej z Gimnazjum nr 3 im. Por. J. Sarny w Tarnobrzegu za rzetelną i pomysłową realizację zadania konkursowego – pokazanie trudnych relacji polsko-rosyjskich w formie „gazety szkolnej” w pracy *„Kontrowersje” – biuletyn informacyjny* (Mariola Świąder)

Adrianna Dębowska, Marlena Leoniuk z II LO z Białoruskim Językiem Nauczania im. B. Taraszkiewicza w Bielsku Podlaskim za oryginalny film *Dzisiaj, dziecko, nie pójdziesz do szkoły...*, ukazujący okupacyjne realia życia codziennego w regionie (Włodzimierz Wawulski)

Aneta Mucha, Katarzyna Łysak z LO im. S. Wyspiańskiego w Zespole Szkół (ZS) Ogólnokształcących w Bieczu za dojrzałą i napisaną z wielkim zaangażowaniem pracę *Mam szczerą wolę całym życiem pełnić służbę Bogu i Polsce. Rzecz o bieckich harcerzach w latach II wojny światowej* (Piotr Matys)

Patrycja Motyl, Natalia Słojewska, Emilia Szczśniak, Adam Ziemski z Prywatnego LO im. Św. Królowej Jadwigi w Mariówce za wnikliwe i pełne pasji badanie odnalezionych w szkolnej bibliotece zdjęć, opisane w pracy *Tyle musieli unieść* (Marzena Papis)

Agata Cader, Aleksandra Kołodziej, Ida Kurzyk, Martyna Wawro z I LO im. M. Kopernika w Żywcu za przedstawienie panoramy wojennych losów mieszkańców regionu w filmie *Verdunklung (Zaciemnienie) – wojenne dzieciństwo na Żywiecczyźnie* (Renata Sowa)

indywidualne (2000 zł)

Maja Ludwikowska z V LO im. A. Witkowskiego w Krakowie za pracę *Wspomnienia z zesłań* ukazującą złożone relacje polsko-rosyjskie w pamięci Sybiraków (Stanisław Garlicki)

Halszka Łączkowska z Gimnazjum nr 3 im. Ks. P. Skargi w ZS nr 1 w Szamotułach za zgromadzenie bogatego i ciekawego materiału źródłowego oraz wysiłek weryfikacyjno-konfrontacyjny w pracy *Wojna w nas* (Agnieszka Krygier-Łączkowska – matka)

Agnieszka Walczak z Gimnazjum w ZS nr 1 w Bukowni za próbę nakreślenia szerokiego spektrum postaw międzyludzkich w dramatycznych momentach XX wieku w pracy *Rosyjski ślad, czyli relacje polsko-rosyjskie* (Miroslawa Nadymus)

Małgorzata Sulik z Gimnazjum nr 1 im. Noblistów Polskich w Pyskowicach za oryginalną, wybiegającą poza schematy oraz niezwykle dociekliwą pracę *Poza linią frontu* (Marek Zawis, Sylwia Sulik – siostra)

Konrad Żygadło z I LO im. M. Kopernika w Jarosławiu za umiejętność właściwej oceny postaw ludzkich w pracy *...Nie byłem trzciną, więc czemu się chwiałem? Wojenne losy dzieci z Markowej* (Jacek Sało)

Magdalena Daczyńska z VI LO im. A. Mickiewicza w Krakowie za rzeczowe przedstawienie niezwykle losów zwykłego człowieka, przypadkowo wpłatanego w wir „wielkiej” historii w pracy *Poznał go pies* (Wojciech Rak)

Wyróżnienia I

zespołowe (1000 zł)

Magdalena Dobrolińska, Anna Sadowska z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za starannie przygotowaną pracę o charakterze monograficznym *Seminarium nauczycielskie – kuźnię charakterów* (Aleksandra Życzyńska, Katarzyna Bartos)

Maria Anna Nowacka, Teresa Solman z Gimnazjum nr 1 im. Kard. S. Wyszyńskiego w Luboniu za próbę zbadania losów ludności polskiej na terenach włączonych do Rzeszy w

pracy *Wielkopolskie dziecko w czasie II wojny światowej – pomiędzy wysiedleniem a pracą* (Anita Plumińska-Mieloch)

Karolina Elmerych, Sara Stoczyńska z VI LO im. S. Czarnieckiego w Szczecinie za zaangażowanie i pasję w rekonstrukcji wojennych losów „zwykłej” jednostki w pracy *Utracone dzieciństwo* (Dariusz Okoń)

Agnieszka Gacek, Marcin Kasza, Bartłomiej Kubiak, Oliwia Pers z I LO im. Powstańców Śląskich w ZSO w Bystrzycy Kłodzkiej za film *Świadkowie oskarżenia* ukazujący spustoszenia dokonane przez wojnę w życiu zwykłych ludzi (Ewa Mołdysz)

Weronika Golińska, Julia Karcz, Izabela Pyszczyk, Wanda Szmuc z Gimnazjum nr 3 im. Por. J. Sarny w Tarnobrzegu za dojrzałe podjęcie trudnego tematu w pracy *Został im tylko tobolek. Historia tarnobrzeskich Żydów w oczach dzieci* (Mariola Świąder)

Katarzyna Kuźlik, Marta Prządka, Anna Różewska, Marta Warowna z I LO im. M. Skłodowskiej-Curie w Rykach za próbę nakreślenia wojennych i powojennych losów partyzantów z terenu Lubelszczyzny w pracy *Nie spełniły się marzenia, huk armat przygłuszył ich moc* (Grażyna Szlendak)

Małgorzata Sańko, Agata Sokołowska, Katarzyna Szejda z LO im. M. Kopernika w ZS w Sokółce za opisanie historii tajnych kompletów w regionie w pracy *Drogowskazy pamięci najmilsze – wspomnienia* (Zofia Moździerska, Małgorzata Kułakowska)

Katarzyna Dąbrowska, Martyna Kieruzel, Krystyna Pęksyk z Katolickiego Gimnazjum im. Św. Filipa Neri w Radomiu za rekonstrukcję okupacyjnej rzeczywistości w pracy *Utracone dzieciństwo w świetle wspomnień i dokumentów świadków historii z czasów II wojny światowej* (Elżbieta Orzechowska)

Anna Królik, Sylwia Suska, Sylwia Skwarek z I LO im. M. Skłodowskiej-Curie w Rykach za problemowe ujęcie zagadnienia w pracy *Dzieci wojny – trudne dzieciństwo* (Grażyna Szlendak)

Marcelina Kucięba, Paweł Romański, Karolina Taczyńska z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za pracę *A gdzie te beztroskie lata, czyli młodość pod okupacją*, poświęconą losom Polaków pod okupacją sowiecką i niemiecką (Aleksandra Życzyńska, Katarzyna Bartos)

Daria Laskowska, Milena Kołodziej, Marta Bury z LO im. Mieszka I w Zawadzkiem za dociekliwość w weryfikowaniu faktów historycznych i staranność odtworzenia losów robotnicy przymusowej w Rzeszy w pracy *Ziarenko życia w chaosie wojny* (Arkadiusz Baron)

indywidualne (760 zł)

Ester Sendecka z VI LO im. A. Mickiewicza w Krakowie za próbę zbadania silnie zakorzenionych uprzedzeń i wzajemnych stereotypów w pracy *Pożegnanie z Rosją, pożegnanie z Polską. Historia trzech małżeństw polsko-rosyjskich* (Wojciech Rak)

Krzysztof Bokwa z I LO im. B. Nowodworskiego w Krakowie za pasję w badaniu rodzinnych paranteli w pracy *Od więźniów Talerhofu i C.K. żołnierzy po Sybiraków, czyli młodość moich przodków w połowie XX wieku* (bez opiekuna)

Beata Pawłowska z LO im. M. Kopernika w ZS w Sokółce za dojrzałość w prezentowaniu dramatycznych losów Polaków deportowanych w głąb ZSRR w pracy *Zatopione w zwierciadle niepamięci* (Zofia Moździerska)

Karolina Mazur z Publicznego Gimnazjum nr 1 im. Św. Królowej Jadwigi w Jarosławiu za analizę skomplikowanych relacji polsko-rosyjskich podczas zesłania w pracy *Obraz dzieciństwa w syberyjskiej tajdze – wspomnienia trojga zesłańców* (Barbara Sudzińska)

Katarzyna Izabela Krajewska z Publicznego Gimnazjum im. J. Kochanowskiego w Zwoleniu za rozległą panoramę stosunków polsko-rosyjskich przedstawioną w mikroskali Zwolenia i okolicy w pracy *Wy nie winowaci i my nie winowaci! Polsko-rosyjski dramat w czterech odsłonach* (Cezary Imański)

Wyróżnienia II

zespołowe (książki)

Joanna Banasik, Szymon Markiewicz, Ewelina Staniec, Adrian Walkiewicz z LO im. Z. Działowskiego w Wąbrzeźnie za pracę *Powiat wąbrzeski w okresie okupacji hitlerowskiej* (Aleksander Czarnecki)

Damian Bednarczyk, Tomasz Markiewicz z II LO z Białoruskim Językiem Nauczania im. B. Taraszkiewicza w Bielsku Podlaskim za pracę *(Nie)zapomniany grób* (Włodzimierz Wawulski)

Klaudia Buchta, Dorota Guacz, Regina Kaczmarczyk, Karina Mrohs, Agata Swaczyna, Katarzyna Szyrmoch z ZS Zawodowych nr 1 w Strzelcach Opolskich za pracę *Rok 1945 oczami dzieci* (Wojciech Majkowski)

Iwona Ciesielska, Joanna Kamińska, Dominika Koralewicz z I LO im. M. Kopernika w Jarosławiu za pracę *Niespełnione dzieciństwo* (Joanna Szczepanek)

Alicja Danielczyk, Dominika Kretschmer z I LO im. O. Kolberga w Kościanie za pracę *Wymazany epizod* (Janusz Grupiński)

Denis Dawidziuk, Anna Pogorzelska, Ewelina Wilczewska z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *Wojenne losy nauczycieli polskiej szkoły handlowej w Białymstoku* (Piotr Liedke)

Kinga Dominiczak, Magdalena Picz z II LO im. M. Kopernika w Lesznie za pracę *Aut odit aut amat Polonus, nihil est tertium* (bez opiekuna)

Klaudia Domańska, Mariola Gałązka, Tomasz Niedźwiedziuk, Marlena Okrzejska, Piotr Ziolo z Gimnazjum im. Orła Białego w ZS w Jakubowie za pracę *Losy grona nauczycielskiego w Jakubowie oraz niektórych członków ich rodzin w czasie II wojny światowej* (Renata Bartnicka)

Tomasz Dyrks, Dawid Lechowski z Publicznego Gimnazjum nr 4 im. K.K. Baczyńskiego w Bełchatowie za pracę *Pokolenie bohaterów. Dzieci wojny – żołnierze i ofiary* (Agnieszka Machecka)

Joanna Gajoska, Dominika Stachurska z ZS im. M. Kopernika w Nowym Żmigrodzie za pracę *Abyście pamiętali* (Aneta Kowalkowska)

Weronika Gądek, Dominika Salomon, Paulina Stach, Gabriela Tomasik z Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. I. Łukasiewicza w ZS Miejskich nr 3 w Jaśle za pracę *Wojna zabrała nam nie tylko dzieciństwo i młodość* (Wiesław Hap)

Rafał Gosk, Rafał Pryzmowski, Tomasz Rumiński z VIII LO im. Króla Kazimierza Wielkiego w Białymstoku za pracę *Rosja i Rosjanie w oczach polskich zesłańców z lat 1940–1946* (Piotr Liedke)

Monika Gumna, Weronika Krystianc, Marek Lorenz z I LO im. O. Kolberga w Kościanie za pracę *Nie oceniaj innych, dopóki ich nie poznasz...* (Janusz Grupiński)

Sara Kasprzyk, Dominika Maziejuk, Agnieszka Olszewska z I LO im. Św. Barbary w Chodzieży za pracę *Sylwia Silska – zagubiona w latach wojny* (Agnieszka Ptakowska-Sysło)

Julita Koszykowska, Paulina Zubrzycka z Gimnazjum im. Ks. W. Rabczyńskiego w Wasilkowie za pracę *Nie wiemy, w jakim stopniu człowiek człowiekowi jest wrogiem a w jakim przyjacielem. Studium polsko-rosyjskich relacji w latach 1939–1946* (Mariusz Sokołowski)

Krystian Kras, Marek Sury, Eliza Wiśniowicz z Gimnazjum nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. I. Łukasiewicza w ZS Miejskich nr 3 w Jaśle za pracę *Losy bohaterów pewnej wojennej fotografii* (Wiesław Hap)

Aleksandra Ławniczak, Wojciech Rzepiński z Gimnazjum i Liceum im. Ks. P. Skargi w Szamotułach za pracę *Małe spotkania* (Wiesława Araszkiewicz)

Mikołaj Materna, Magdalena Nowak, Mariusz Stachowiak, Emil Tomys, Klaudia Wawrzyniak, Sandra Wawrzyniak z Zespołu Przedszkola, Szkoły Podstawowej i Gimnazjum im. I. Mielżyńskiego w Chobienicach za pracę *Tyle lat już przeminęło, a my pamiętamy. Chobienice – dzieje uczniów i nauczycieli w latach 1939–1945* (Aniela Wieczorek)

Karolina Sygutowska, Sonia Źarska z LO im. S. Banacha w Żaganiu za pracę *Wojenne skrawki dziecięcych wspomnień mieszkańców gminy Żagań* (Rafał Szymczak)

Kamil Węgrzecki, Tomasz Budzyń z Technikum Mechatronicznego w ZS Zawodowych HTS S.A. w Krakowie za pracę *Pamiętam! II wojna światowa na tle wspomnień i przeżyć młodych Polaków* (Grzegorz Wyderka)

indywidualne (książki)

Marta Cymerman z Prywatnego Gimnazjum nr 23 Sióstr Zmartwychwstanek im. Bł. S. A. Kotowskiej w Warszawie za pracę *Śmierć Jaskółki* (bez opiekuna)

Maciej Ćwieluch z LO w ZS Ponadgimnazjalnych im. A. Mickiewicza w Lubaniu za pracę *Drogi panie prezydencie* (Aneta Rosiennik)

Klaudia Dziadowicz z II LO im. Konstytucji 3 Maja w Krośnie za pracę *Patriotyczne korzenie – historia Franciszka i Wincentego Dudków* (Elżbieta Longosz)

Marcelina Dyas z Katolickich Szkół z Charakterem im. E. Stein w Gliwicach za pracę *Polak, Rosjanin – dwa bratanki? Stosunki polsko-rosyjskie w latach 1939–1968 z perspektywy kraju i różnych osób* (Beniamin Piksa)

Marta Grzesiak z Gimnazjum nr 2 im. Ks. J. Twardowskiego w Goleniowie za pracę *Małe, wielkie ofiary* (Ewa Grycz-Michalak)

Jan Haryszyn ze Społecznego Gimnazjum Usteckiego Towarzystwa Oświatowego w Uście za pracę *Miłość przyszła ze wschodu* (Arkadiusz Kubiak)

Daria Janoszek z LO w ZS Ponadgimnazjalnych nr 1 im. J. Słowackiego w Dębnie za pracę *Twarze z przeszłości* (Joanna Sołtys)

Przemysław Kalenik z II LO w ZS Zawodowych nr 1 im. A.F. Modrzewskiego we Włodawie za pracę *Klisze pamięci – wspomnienia z dzieciństwa Jana Matczuka i Feliksa Łognowicza, mieszkańców powiatu włodawskiego* (Mariusz Czuj)

Anna Kanownik z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie za pracę *Szkolna fotografia – wojenne losy kolegów, przyjaciół i nauczycieli* (Sławomir Bielecki)

Alicja Kawala z Gimnazjum nr 2 im. C.K. Norwida w Bochni za pracę *Cierpienie i trudne wybory – poezją życia dzieci tamtych lat* (Marta Kukułka)

Justyna Kielkowicz z VI LO im. A. Mickiewicza w Krakowie za pracę *Dramat wojny, czyli zbiór opowieści o tym, jak wybuch wojny zmienił życie zwykłych ludzi* (Wojciech Rak)

Marcin Krawiec z ZS nr 4 im. Jana Pawła II w Krasnymstawie za pracę *Tragiczne losy dzieci Zamojszczyzny. Życie naznaczone przez wojnę* (Agnieszka Manachiewicz)

Oskar Müller z Gimnazjum nr 9 im. Św. Królowej Jadwigi w Rzeszowie za pracę *Wiek XXI czasem refleksji nad przyjaźnią polsko-rosyjską* (Barbara Piotrowska-Müller – matka)

Aneta Rutkowska z I LO w ZS nr 1 im. Ks. C. Lissowskiego w Rypinie za pracę *Nie płacz mamó, wywalczę wolność i wrócę* (Sylvia Rutkowska – matka)

Grażyna Świtacz z Gimnazjum im. Św. Stanisława Kostki w Lublinie za pracę *Rozdzieleni – Wilno, Syberia, Anders – losy rodzeństwa Sajkowskich w czasie II wojny światowej* (bez opiekuna)

Michalina Welebińska z II LO im. M. Kopernika w Lesznie za pracę *Los dał ludziom odwagę znoszenia cierpień* (Robert Robaczyński)

Diana Wieczorkowska z Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 143 im. I.J. Paderewskiego w Warszawie za pracę *Mogę wybaczyć, ale nie zapomnę* (Agata Morawik)

Aneta Wiśniewska z ZS Katolickich im. Ks. J. Długosza we Włocławku za pracę *Dziecko pod ostrzałem... czyli wojenna historia dziewczynki z Kikoła* (Ewa Dybał)

Weronika Olga Zielińska z Gimnazjum Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Radomiu za pracę *Dzieci wojny* (Tomasz Kiljańczyk)

Nagrody dla nauczycieli:

Nagroda I (1800)

Włodzimierz Wawulski z II LO z Białoruskim Językiem Nauczania im. B. Taraszkiewicza w Bielsku Podlaskim za opiekę nad trzema pracami sześciorga laureatów, w tym nad pracą, która otrzymała I nagrodę zespołową

Nagroda II (1400)

Mariola Świąder z Gimnazjum nr 3 im. Por. J. Sarny w Tarnobrzegu za opiekę nad dwiema pracami finałowymi dziewięciu laureatek

Wojciech Rak z VI LO im. A. Mickiewicza w Krakowie za opiekę nad trzema pracami w tym dwiema finałowymi trzech laureatek

Grażyna Szlendak z I LO im. M. Skłodowskiej-Curie w Rykach za opiekę nad dwiema pracami finałowymi siedmiu laureatek

Aleksandra Życzyńska i Katarzyna Bartos z II LO im. Króla Jana III Sobieskiego w Grudziądzu za opiekę nad dwiema pracami finałowymi pięciorga laureatów

Zofia Moździerska z LO im. M. Kopernika w ZS w Sokółce za opiekę nad dwiema pracami finałowymi trzech laureatek

Warszawa, 12 września 2011

Komunikat podpisało Jury Finałowe

(–) Barbara Engelking-Boni

(–) Zbigniew Gluza

(–) Eugeniusz Cezary Król

(–) Andrzej Żbikowski